

nebyl při revizi materiálu prokázán. Vzhledem k tomu, že v sousedních územích (NDR, Polsko) do větší blízkosti hranic ČSR nezasahuje, není její nález ani pravděpodobný.

Poznámka 3: *S. multiflora* (EHRH.) PERS. je dvouletá, 30-70 cm vys., přizemní listy má úzce kopisťovité, lodyžní úzce obkopynaté nebo podlouhlé, případně čárkovité, květenství složené, tvořené lichopřesleny (vstřichnými vidlany), naspodu někdy s krátkými větévkami, kalich 11-15 mm dl., zuby špičaté, čepele korunních listků hluboce dvoudílné, bílé až zelenavě bílé, tobočky téměř válcovité, úzké, 7-10 mm dl. Roste nejbliže na slatinných loukách v Záhorské nížině, tok Moravy směrem k západu však podle dosavadních zjištění nepřekračuje. Její výskyt však nelze zcela vyloučit.

Poznámka 4: *S. scabriflora* BROT. (= *S. hirsuta* LAG.) je jednoletá, 10-30 cm vys., od báze většinou větvená, hustě chlupatá až vlnatá bylina. Květy má bledě až tmavě červené v hustém vijanu, kalichy kyjovité, 11-25 mm dl., zvláště v mládí vlnaté, úzce elipsoidně vejcovité, tobočky 5-9 mm dl., na 7-16 mm dl. karpoforu. Bývá velmi zřídka pěstována v zahrádkách jako letnička a nezplaňuje. Pochází z Pyrenejského poloostrova.

Kříženci

Kříženci, přestože se většina druhů rodu vyznačuje stejným chromozomálním počtem i přestože se různé druhy poměrně často setkávají na stejných nebo prostorově blízkých nalezištích, jsou celkově vzácní v rámci celého areálu rodu; častější jsou jen mezi druhy některých skupin rodu, avšak celkově jich bylo popsáno velké množství. U nás se s nimi až na jedinou výjimku prakticky nesetkáváme.

2 × 1a. *Silene dioica* × *latifolia* subsp. *alba* = *Silene* × *hampeana* MEUSEL et WERNER in HEGI III. Fl. Mitteleur. ed. 2, 3/2: 1136, 1979.

Syn.: *Melandrium dubium* HAMPE Ber. Naturwiss. Ver. Harzes 1859-1860: 61, 1861 non *Silene dubia* HERBICH 1859 nec E. H. L. KRAUSE 1901.

Rostliny v morfologických znacích interme-

diárního charakteru. Listy většinou krátce ostře špičaté. Květy světle růžové. Rostliny fertillní (může docházet i ke zpětným křížením). Hybrid bývá zaměňován se světle růžovokvětými rostlinami *S. latifolia* subsp. *alba*, které se občas vyskytují (ty mohou vytvářet dosti početné, ± homogenní populace, častěji se však růžové nebo narůžovělé květy objevují u samčích než u samičích rostlin). Vyskytuje se jen ojediněle, a to převážně jen na místech, kde oba rodičovské druhy rostou pohromadě nebo v dostatečné blízkosti např. při lesních komunikacích, podél kterých může *S. latifolia* pronikat do vyšších poloh. Zjištěna ve fyt. o. 59. Orl. podh. (Nové Město nad Metují, Peklo; Zdobnice), 61. Dol. Pool. (Týniště nad Orlicí), 63a. Žamb. (Slatina nad Zdobnicí), 80a. Vset. kotl. (Vsetín), 93. Krk., 95. Orl. hory (Orlické Záhoří-Kunštát).

Poznámka: Na lokalitě v Brně-Novém Lískovci byla sbírána i *S. nutans* s. str. × *viridiflora* (SMEJKAL Zpr. Čs. Bot. Společ. 8: 108-111, 1973); i tento kříženec má intermediární charakter. Jeho další nález mimo uvedenou lokalitu však vzhledem k absenci *S. viridiflora* na našem území prakticky nepřichází v úvahu.

Mezirodový kříženec

V botanické zahradě UK v Praze byl v jediném exempláři pozorován spontánně vzniklý mezirodový kříženec *Silene nutans* s. str. × *Steris viscaria* (× *Vislene hybrida* DOSTÁL), zřejmě sterilní (tyčinek 5, ± nevyvinutý pyl, zakrnělé pestíky s 5 nebo 3 čnělkami). Vyznačoval se růžovými květy a celkově intermediárními znaky. (Podrobnější popis viz DOSTÁL Květ. ČSR 2: 419 et 421, 1948). Ve volné přírodě nebyl dosud nalezen, nález však vzhledem k tomu, že oba druhy velmi často rostou spolu, nelze vyloučit.

18. *Oberna* ADANSON — měchýřnatka, silenka*)

Oberna ADANSON Fam. Pl. 2: 255, 1763. — Syn.: *Cucubalus* L. Sp. Pl. 414, 1753 p. p. min. (excl. typo). — *Behen* MOENCH Meth. Pl. 709, 1794 non HILL 1762. — *Silene* L. sect. *Behenantha* OTTH in DC. Prodr. Syst. Natur. 1:367, 1824. — *Silene* L. subg. *Behenantha* (OTTH) PETERMANN Deutschl. Fl. 76, 1846. — *Behenantha* (OTTH) SCHUR Verh. Naturforsch. Ver. Brünn 15 (1876)/2: 130, 1877. — *Silene* L. sect. *Inflatae* (BOISS.) CHOWDHURI et sect. *Fimbriatae* (BOISS.) CHOWDHURI Not. Roy. Bot. Gard. Edinburgh 22: 241, 1957. — *Silene* auct. p. p. min.

Lit.: ROHRBACH P. (1868): Monographie der Gattung *Silene* Linn. Leipzig. — WILLIAMS F. N. (1896): A revision of the genus *Silene* Linn. J. Linn. Soc.-Bot. 32: 1-196. — CHOWDHURI P. K. (1957): Studies in the genus *Silene*. Not. Roy. Bot. Gard. Edinburgh 22: 221-278. — MARSDEN-JONES E. M. et TURRILL W. D. (1957): Bladder champions (*Silene maritima* et *Silene vulgaris*). London. — MELZHEIMER V. et DAMBOLDT J. (1973): Zur Morphologie und Cytologie tetraploider Sippen von *Silene vulgaris* (Caryophyllaceae). Willdenowia 7: 83-100. — IKONNIKOV S. S. (1975-1978): Zаметки о гвоздичных (Caryophyllaceae). Nov. Sist. Vysš. Rast. 12: 196-201, 1975, 13: 113-120, 1976 et 15: 144-149, 1978. — HOLUB J. (1977): New names in Phanerogamae 6. Folia Geobot. Phytotax. 12: 417-432. — AESCHIMANN D. et BOCQUET G. (1980): Les types biologiques du *Silene vulgaris* s. l. (Caryophyllaceae). Candollea 35: 451-495. — AESCHIMANN D. (1983-1985): Étude biosystématique du *Silene vulgaris* s. l. (Caryophyllaceae) dans le domaine alpin. Candollea 38: 155-201, 211-216 et 575-617, 1983; 39: 135-149, 395-397, 399-415 et 417-422, 1984 et 40: 57-65 et 67-98, 1985. — AESCHIMANN D., MASCHERPA J.-M. et BOCQUET G. (1981): Étude biosystématique du *Silene vulgaris* s. l. (Caryophyllaceae) dans le domaine alpin. Candollea 36: 379-396.

*) Zpracovala M. Šourková.

— AESCHIMANN D. et BOCQUET G. (1983): Étude biosystématique du *Silene vulgaris* s. l. (Caryophyllaceae) dans le domaine alpin. *Candollea* 38: 203-209.

Poznámka: Z taxonomického hlediska (nikoli pravděpodobně nomenklatorického) je použití jména *Oberna* ADANSON, které používají autoři poslední doby tento rod uznávající (IKONNIKOV 1976, HOLUB 1977, SMEJKAL Koment. Katal. Morav. Fl. 34, 1980), poněkud problematické. ADANSON (Fam. Pl. 2: 255, 1763) u diagnózy rodu uvádí jediný druh, plně přitom morfologickými znaky diagnóze odpovídající, a to dnešní *Silene sibirica* (L.) PERS. V rejstříku (1. c., p. 583) uvádí ještě další druh, kterým je poměrně velmi snadno identifikovatelný *Cucubalus behen* L.; tento druh, ačkoli jej IKONNIKOV (1976) pokládá za samotným autorem stanovený (!) typ rodu *Oberna*, originální diagnóze diakritickými znaky neodpovídá. Autoři, kteří rodové jméno používají, navazují ve svém pojetí na Rafinesquea (RAFINESQUE Autik. Bot. 23-24, 1840), který do tohoto rodu řadí pouze druhy z příbuzenského okruhu dnešní *Oberna behen* (dnešní *Silene sibirica* však RAFINESQUE neuvádí v žádném ze svých rodů).

Vytrvalé, většinou lysé a hladké, řidčeji poněkud drsné byliny obvykle s větším počtem lodyh. Lodyhy přímé až poléhavé. Dolní lodyžní listy záhy zasychající, střední a horní (20-)30-120 mm dl. a (5-)8-45 mm šir., na okraji někdy s nápadným bělavým chrupavčitém lemem. Květenství vidlan. Podkališní listénce chybějí. Květy oboupohlavné, někdy jednopohlavné (rostliny pak jednodomé, vzácně i dvoudomé), s výjimkou gynecia 5četné, jen pestík srostlý ze 3 plodolistů; kalich blanitý, nafouklý, 10-20žilný, žilky tenké, propojené sítí anastomóz (někdy podélné hlavní žilky téměř nezřetelné a kalich ± sířnatě žilkovaný); korunní lístky s čepelí členěnou, pakorunka chybí nebo vyvinuta (nejčastěji v podobě 2 hrbolků), líšty na nehtu chybějí; tyčinek 10; čnělky 3. Tobolka 6zubá, naspodu částečně 3pouzdrá, mnohosemenná; karpofor zřetelný. Semena ledvinovitá, hrbolkatá. — Více než 30 druhů v Eurasii, ojediněle i v Severní Americe. — Protandr. Entomogam.

Poznámka 1: Nedostatečně prostudovaný rod. Dosud uznávané taxony jsou obvykle velmi polymorfní a vyžadují revizi v celém svém areálu, vzájemnou konfrontaci a zejména přímé studium typového materiálu do dnešní doby popsaných taxonů (jejich množství od úrovně druhu až po formu jde do set!). Nezbytné je přitom podrobné studium populací zaměřené zejména na rozsah variability v jednotlivých znacích i přístup experimentální, který by pomohl objasnit stálostí jednotlivých znaků, resp. jejich přímou ovlivnitelnost podmínkami prostředí. Vzhledem k tomu, že problematika jednotlivých druhů je velmi složitá a dosud nedeřešená, i vzhledem k tomu, že popisy dříve rozlišovaných taxonů jsou často stavěny na zcela odlišných znacích, je uváděná synonymika zredukována na minimum.

Poznámka 2: Přestože se druhy řazené do rodu *Oberna* (resp. *Behenantha*) stavbou kalicha (zejména jeho žilnatinou) nápadně odlišují od všech dalších rodů i skupin druhů, bývá rod *Oberna* uznáván jako samostatný jen několika málo autory. Stavba kalicha (tvar, žilnatina, konzistence) není však jediným znakem či souborem znaků tohoto rodu. Vyznačuje se i např. střechovitou (imbrikátní) aestivací korunních lístků a mírnou monosymetrií květů u většiny zástupců.

- la Střední a horní lodyžní listy většinou (20-)30-120 mm dl., (5-)8-20(-25) mm šir., na okraji bez chrupavčitého lemu nebo s chrupavčitém lemem úzkým, nejvýše nezřetelně zubatým; na ploše čepelí listy většinou ± hladké **1. *O. behen***
- b Střední a horní lodyžní listy většinou 40-100 mm dl., (20-)25-45 mm šir., na okraji většinou s výrazným širokým chrupavčitém lemem, obvykle zřetelně zubatým nebo vykrajovaným; na ploše čepelí (zasucha) listy většinou mírně drsné (pokožkové buňky vybíhají v nízké kuželovité papily) **2. *O. antelopum***

1. *Oberna behen* (L.) IKONN. — měchýřnatka nadmutá, silenka nadmutá Tab. 37/1

Oberna behen (LINNAEUS) NOV. Sist. Vysš. Rast. 13: 119, 1976. — Syn.: *Cucubalus behen* L. Sp. Pl. 414 1753, non *Silene behen* L. 1753. — *Behen vulgaris* MOENCH Meth. Pl. 709, 1794. — *Silene cucubalus* WIBEL Primit. Fl. Werthem. 241, 1799. — *S. inflata* SM. Fl. Brit. 2: 467, 1800. — *S. venosa* ASCHERSON Fl. Prov. Brandenb. 1: 86, 1864. — *S. vulgaris* (MOENCH) GARCKE Fl. Nord- u. Mitteldeutschl. ed. 9, 64, 1869. — *Behenantha behen* (L.) IKONN. Nov. Sist. Vysš. Rast. 12: 198, 1975.

Exsikáty: Fl. Exs. Reipubl. Bohem. Slov., no 20 et 313 (*Oberna antelopum admixta!*) et 714. — PETRAK Fl. Bohem. Morav. Exs., no 1042 et 1408. — TAUSCH Herb Fl. Bohem., no 216. — Extra fines: Fl. Siles. Exs., no 327. — Fl. Exs. Austro-Hung., no 3624/II. — HAYEK Fl. Stir. Exs., no 958.

Rostliny 30-60 (-120) cm vys., lysé, zřídka

nízkými kuželovitými papilami drsné. Kořen ztlustlý, až 60 cm i více dlouhý, větvený. Lodyhy přímé, vystoupavé nebo poléhavé. Dolní lodyžní listy většinou obkopynaté (špičaté až zao-krouhlené), znenáhla v řapík zúžené nebo klínovitou bází přisedlé, brzy zasychající, střední a horní podlouhlé, eliptické nebo kopynaté, ± ostře špičaté, někdy obkopynaté, ± krátce zašpičatělé, většinou (20-)30-120 mm dl. a (5-)8-20(-25) mm šir., na okraji bez chrupavčitého bělavého lemu nebo s lemem úzkým, hladkým nebo nejvýše ± nezřetelně zubatým, na ploše čepelí většinou ± hladké (bez papil). Květenství vidlany, většinou vícekvěté, jen někdy reduované na 1-2(-3) květy. Květy oboupohlavné nebo jednopohlavné; kalich 5zubý,

v obrysu vejčitý až široce eliptický, 10-16(-19) mm dl., čepel korunních lístků dvoudílná, 7-10 mm dl., bílá nebo vzácně na okraji nafialovělá, nehet někdy brvitý, pakorunka většinou nezřetelná. Tobolky vejcovitě kulovité až vejcovitě kuželovité, 7-10 mm dl.; karpofor 2-3 mm dl. Semena ledvinovitá, (0,8-)1,0-1,3(-1,5) mm dl., osemení šedohnědé, s kuželovitými, špičatými hrbolky. (V-)VI-X. Hkf.

2n = 24 (ČSR: 8. Čes. kras., 9. Dol. Povlt., 37k. Křem. had., 93. Krk., 96. Král. Sněž.)

Variabilita: Značně proměnlivý druh zahrnující několik význačnějších typů, které však nejsou vzájemně ostře ohraničeny. Nejběžnější morfotyp (rozšířený v nižších a středních polohách zvláště na antropicky ovlivněných stanovištích — podél cest, tratí, na okrajích křovin, na pustých a kamenitých místech) se vyznačuje většími kalichy, plody i semeny a listy obvykle pod polovinou své délky nebo v polovině nejširšími (mnohdy však celkově nápadně úzkými), ± ostře špičatými. Rostliny z hadců (zejména z borů) jsou charakteristické často poléhavými, poměrně tenkými lodyhami, úzkými listy (zpravidla ne širšími než 12 mm), ± v polovině nejširšími, ostře špičatými a obvykle velikosti kalicha, tobolek a semena při dolní hranici variability; v populacích těchto rostlin však nacházíme většinou zároveň i rostliny odpovídající rostlinám z běžných stanovišť, zejména rostliny ze slunných nebo alespoň světlých míst charakteristické znaky postrádají. Hadcovému morfotypu je morfologicky značně blízká *S. vulgaris* (MOENCH) GARCKE subsp. *humilis* (SCHUBERT) RAUSCHERT popsána z území NDR z důlních hald se zvýšeným obsahem těžkých kovů; ztotožnění obou typů je však problematické. Rostliny z polopřirozených horských luk a z výšek nad hranici lesa mají často listy nejširší až nad polovinou své délky, krátce zašpičatělé. Velikosti kalichů, tobolek i semen dosahují obvykle středních hodnot. Jednotlivé typy jsou však spojeny řadou přechodů a vyžadují další studium, zaměřené především na populační variabilitu a stálost znaků. Určité rozdíly se jeví mezi rostlinami i ve zbarvení prýtlů. Horské rostliny bývají často nažloutle sivozelené (poměrně světlé), s bázemi, výjimečně i čepelími listů částečně nafialovělými. Rostliny z nižších poloh jsou buď tmavě sivozelené (u rostlin z hadců zároveň s poměrně měkkými listy) nebo, zvláště u rostlin z výslunných stanovišť, výrazně šedavě sivozelené (s listy obvykle tuhými a často načervenalými lodyhami, případně i listy), stálost a vzájemná korelace těchto znaků je však sporná.

Ekologie a cenologie: Kamenitá místa, skalní svahy, okraje cest, silnic a železničních tratí, lomy, říční a potoční navigace, hráze rybníků, řídkěji písčiny (i v pískovnách), často i travinné porosty v nížinných až horských polohách, odkud zasahuje i na kamenitá místa nad hranici lesa. Většinou na mělkých, písčitých, štěrkovito-písčitých až skeletovitých půdách. Roste v travinných společenstvech řádu *Arrhenatheretalia* (především ve společenstvech

svazu *Polygono-Trisetion*, méně v jiných) a *Brometalia*, v subalpínském stupni ve společenstvech svazu *Calamagrostion villosae* (diagnostický druh), na hadcích převážně ve společenstvech svazů *Asplenio cuneifolii-Armerion serpentini*, *Asplenion serpentini* nebo *Dicrano-Pinion*, na ruderalních stanovištích hojně ve společenstvech řádu *Agropyretalia repentis*, popř. i svazu *Dauco-Melilotion*.

Rozšíření v ČSR: Rozšířena na celém území ČSR od nejnižších poloh až do alpského stupně (max.: Sněžka, 1600 m). S výjimkou nalezišť na hadcích a horských loukách má výskyt převážně výrazný synantropní charakter. — Mapy: SLAVÍK FKS 1986:138.

Celkové rozšíření: Doposud uváděna z převážně části Eurasie, druhotný výskyt uváděn i ze Severní Ameriky; není však vyloučeno, že taxonomická revize ukáže, že skutečný areál tohoto druhu je podstatně menší. — Mapy: JALAS Suuri Kasvikirja 2: 288, 1965 (*O. behen* agg.); HULTEN CP 1971: 223 (*O. behen* agg.); AFE 1986:56.

2. *Oberna antelopum* (VEST) ŠOURKOVÁ — měchýřnatka obrovská, silenka obrovská

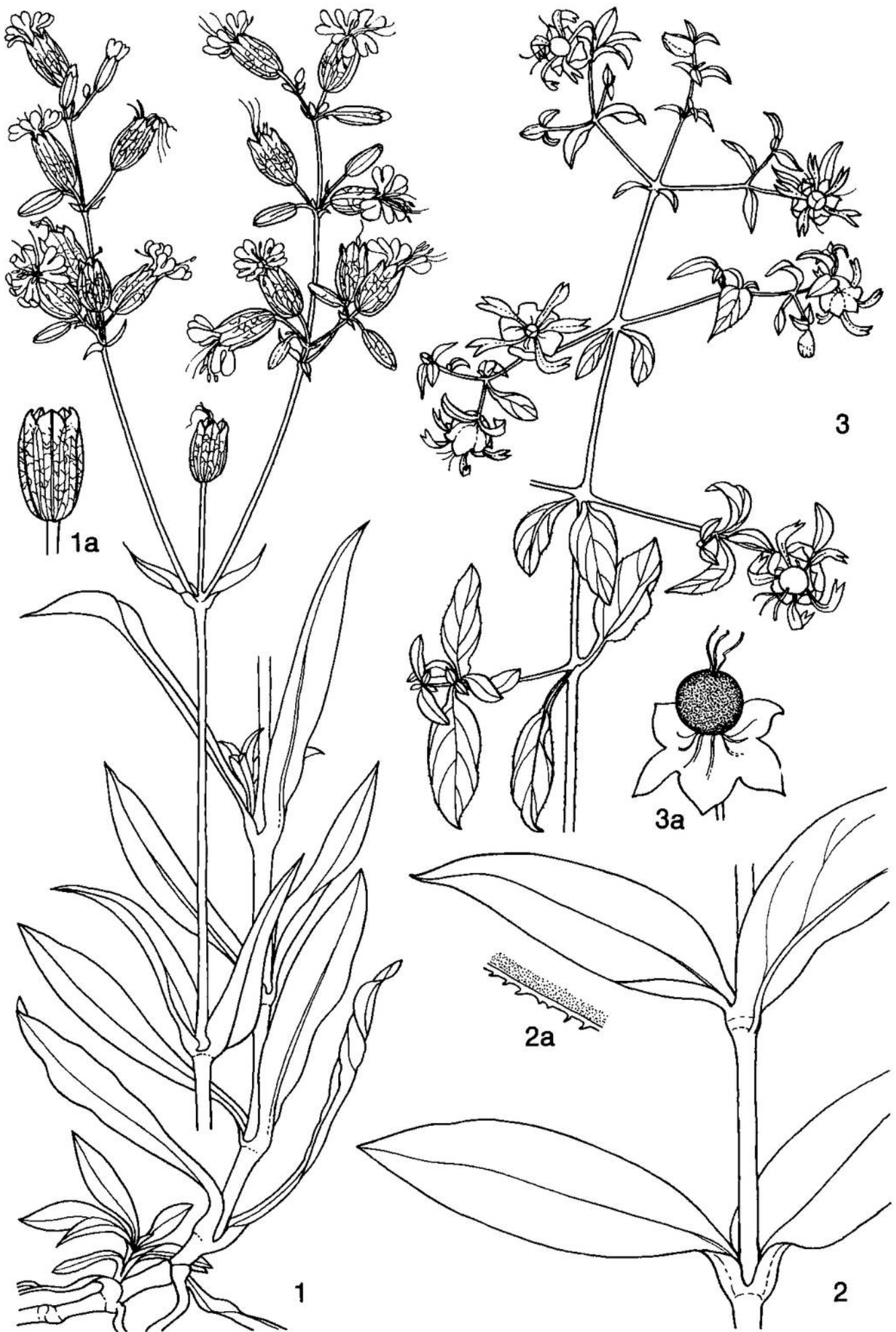
Tab. 37/2

Oberna antelopum (VEST) ŠOURKOVÁ Preslia 61, 1989. — Syn.: *Cucubalus antelopum* VEST Flora 4: 149, 1821. — *Silene vulgaris* (MOENCH) GARCKE (cum syn.) sensu auct. fl. Bohem. et Morav. p. p. min. — *Silene vulgaris* (MOENCH) GARCKE subsp. *antelopum* (VEST) HAYEK Prodr. Fl. Penins. Balc. 1: 257, 1924. — *Oberna behen* (L.) IKONN. subsp. *commutata* (GUSS.) SMEJKAL sensu SMEJKAL Koment. Katal. Morav. Fl. 34 et 172, 1980. nom. inval.

Exsikáty: Fl. Exs. Reipubl. Bohem. Slov., no 313 (*Oberna behen* admixta!). — Extra fines: DÖRFLER Herb. Norm., no 5237. — Fl. Exs. Austro-Hung., no 3626.

Rostliny nápadně statné, (30-)60-100 cm vys., lysé nebo nízkými kuželovitými papilami drsné, zřídka až pyřité. Kořen ztlustlý, více než 50 cm dl., větvený. Lodyhy přímé nebo krátce vystoupavé. Dolní lodyžní listy většinou obkopinaté (špičaté až zaokrouhlené, tupě špičaté až krátce zašpičatělé), k bázi zúžené, přisedlé, brzy zasychající, střední a horní lodyžní široce podlouhlé nebo eliptické či vejčité nebo obvejčité kopinaté, 40-100 mm dl., (20-)25-45 mm šir., na bázi poloobjímavé až objímavé, na vrcholu většinou tupě špičaté až krátce zašpičatělé, obvykle tmavě sivozelené, na okraji většinou se zřetelným chrupavčítým zubatým nebo vykrajovaným (někdy až brvitým) bělavým lemem; čepele většinou zvláště za sucha drsné (pokožkové buňky vybihají v nízké kuželovité papily). Květenství většinou mnohokvěté vidla-

Tab. 37: 1 *Oberna behen*, 1a - kalich. — 2 *O. antelopum*, část lodyhy, 2a - okraj listu. — 3 *Cucubalus baccifer*, 3a - plod s kalichem.

ny. Květy oboupohlavné, řídkěji jednopohlavné; kalich 5zubý, v obrysu široce vejčité až široce eliptický, (10-)13-23 mm dl.; čepel korunních lístků dvoudílná, ca 10 mm dl., bílá, nehet většinou lysý, pakorunka v podobě 2 hrbolků nebo nezřetelná. Tobolky vejcovitě kuželovité, 8-10(-11) mm dl.; karpofor ca 3 mm dl. Semena ledvinovitá, 1,3-1,5 mm dl., osemení šedohnědé s kuželovitými, špičatými hrbolky. V-VII. Hkf.

$2n = ?$

Variabilita: Proměnlivá především v celkové mohutnosti rostlin a délce listů. Typicky vyvinuté rostliny jen v některých populacích na j. Moravě (např. Pavlovské kopce), vzácně i v Čechách (Štěchovice, nad pravým břehem Vltavy). Většina rostlin z dalších lokalit Moravy i Čech je jen 30-50 cm vys., s listy do 7 cm délky. Vyžaduje další studium, zejména cytologický rozbor a studium stálosti znaků listů, tobolek i semen. *Oberna commutata* (Guss.) IKONN., s níž jsou některými autory středoevropské rostliny ztotožňovány, je údajně tetraploidní ($2n = 48$) a podle dostupného herbářového materiálu odlišná (listy celkově menších rozměrů, relativně velmi široké, nejvýše 2× tak dlouhé jako široké, většinou však kratší) a rozšířená jen ve Středoze-
mí.

19. *Pleconax* RAFIN. — mnohožilka, silenka*)

Pleconax RAFINESQUE Autikon Bot. 24, 1840. — Syn.: *Silene* L. sect. *Conomorpha* OTTH in DC. Prodr. Syst. Natur. 1: 371, 1824 p. p. max. — *Silene* L. subgen. *Conocalyx* WILLK. Ic. Descr. Pl. Nov. 1: 73, 1852. — *Conosilene* FOURREAU Ann. Soc. Linn. Lyon, ser. n., 16: 344, 1868.

Lit.: LÖVE Á. et KJELLQVIST E. (1972): Cytotaxonomical vindication of the genus *Conosilene*. J. Indian Bot. Soc. 50 A: 366-376. — ŠOURKOVÁ M. (1972): *Pleconax* Rafin.—eine bis heute unbeachtete Silenoideen-Gattung (Caryophyllaceae). Österr. Bot. Z. 119(1971): 577-581. — LÖVE Á. et KJELLQVIST E. (1974): Cytotaxonomy of Spanish plants III. Lagasalia 4: 12-15. — IKONNIKOV S. S. (1977): Zametki o gvozdičnych (Caryophyllaceae) 5. Nov. Sist. Vysš. Rast. 14: 74-79.

Jednoleté byliny. Podkališní listénce chybějí. Květy oboupohlavné, 5četné, jen pestík srostlý ze 3 plodolistů; kalich 30žilný, žilky rovnoběžné, bez anastomóz; korunní listky s čepelí členěnou, s pakorunkou, bez listů na nehtu; tyčinek 10; čnělky 3. Tobolka 6zubá. Semena hrbolkatá. — Asi 10 druhů ve Středoze-
mí (převážně ve v. části); jediný druh zasahuje do stř. Evropy a směrem k východu snad až do Střední Asie. Synantropní výskyt některých zástupců zjištěn v Anglii, Pobaltí, Severní Americe a Austrálii. — Protandr. Entomogam.

1. *Pleconax conica* (L.) ŠOURKOVÁ — mnohožilka kuželovitá, silenka kuželovitá Tab. 35/3

Pleconax conica (LINNAEUS) ŠOURKOVÁ Österr. Bot. Z. 119: 579, 1972. — Syn.: *Silene conica* L. Sp. Pl. 418, 1753.

Exsikáty: Extra fines: Pl. Hung. Exs., no 154. — Fl. Rom. Exs., no 1687 a et b.

Byliny (5-)15-30 cm vys. Hlavní kořen tenký, krátký (\pm do 10 cm), chudě větvený. Lodyha většinou 1, vzpřímená, mimo květenství zřídka větvená (vzácně rostliny již od báze větvené, nejspodnější větve krátce vystoupavé), hustě nazpět srstnatá, nahoře i žláznatá. Přízemní listy obkopinaté, málo početné, brzy zasychající; lodyžní listy obkopinaté až čárkovitě obkopinaté, špičaté, hustě chlupaté. Květy v chudokvětých vidlanech většinou přecházejí-

Ekologie a cenologie: Xerothermní světlé listnaté lesy (většinou dubohabřiny či šipákové doubravy) a jejich okraje, řídkěji křoviny (i druhotné) nebo v podrostu vysázených borových lesíků *Pinus nigra*; na hlubších i mělkých skeletovitých půdách s neutrální až mírně alkalickou reakcí. Převážně ve společenstvech svazů *Carpinion* a *Quercion pubescenti-petraeae*.

Rozšíření v ČR: Dosud nedokonale známé v návaznosti na nedořešenou taxonomickou problematiku. S jistotou na j. Moravě, převážně v netypických formách i ve stř. a sz. Čechách, vesměs v pahorkatinách (max.: Pavlovské kopce, Děvín, 400 m).

T: 4. Loun.-lab. střed. (vz.). 12. Dol. Pojíz. (Kosmonosy, vrch Baba), 13. Rožď. pah. (vz.), 16. Znoj.-brn. pah. (Brno-Nový Lískovec), 17b. Pavl. kop. (často), 17c. Milov.-valt. pah. (vz.), 20. Jihomor. pah. (vz.). — M: 41. Stř. Povlt. (Štěchovice, Kobyly draha nad pravým břehem Vltavy).

Celkové rozšíření: Nedokonale známé. S jistotou v Jugoslávii, Rakousku, Maďarsku, Československu, pravděpodobně též na Zakarpatské Ukrajině a v Rumunsku.

cích ve vijany, řídkěji jediný terminální květ. Kalich za květu \pm trubkovitý, později válcovitě až vejcovitě kuželovitý, 11-18 mm dl., 30žilný, na bázi uřatý nebo vmáčklý, chlupatý (krycí a žláznaté chlupy), kališní cípy špičaté, 4,5-6,5 mm dl., sblížené, za plodu rozestálé; čepel korunních lístků dvouklaná, ca 5 mm dl., růžová (za sucha obvykle tmavnoucí); nehet na horním konci ouškovitě rozšířený; pakorunka tvořena 2 \pm uřatými až zaokrouhlenými plochými výrůstky; nitky episepálních tyčinek chlupaté. Tobolky vejčité kuželovité, na bázi vmáčklé, 7-12 mm dl.; karpofor nezřetelný. Semena ledvinovitá, na hřbetě plochá nebo se šir. mělkou brázdou, 0,7-0,9(-1,0) mm dl., světle šedohnědá; hrbolky osemení ploché, oblé. V-VI. Tf.

*) Zpracovala M. Šourková.